

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/44/2024
Identifikačné číslo spisu:	1111202527
Dátum vydania rozhodnutia:	26.02.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1111202527.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti BL Development, s.r.o., Bratislava, Šoltésovej 14, IČO: 35 969 784, zastúpenej advokátom Mgr. Jozefom Nádaským, Bratislava, Strážnická 5, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR, Bratislava, Tomášikova 14366/64A, IČO: 54 669 464, za účasti intervenienta na strane žalovanej Mestská časť Bratislava - Karlova Ves, Bratislava, Námestie sv. Františka 8, IČO: 00603520, o náhradu škody, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (predtým Okresnom súde Bratislava I) pod sp. zn. B1-15C/30/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. septembra 2023 sp. zn. 5Co/270/2019, takto

rozhodol:

V dovolacom konaní p o k r a č u j e na strane žalobkyne s jej právnou nástupkyňou, obchodnou spoločnosťou BL Telecom collection, s.r.o., Bratislava, Strážnická 8141/5, IČO: 47150513.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej a intervenientovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) v poradí druhým rozsudkom z 09. novembra 2018 č. k. 15C/30/2011-704 zamietol žalobu žalobkyne podľa § 3 ods. 1 písm. d), § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“), ktorou žalobkyňa uplatňovala náhradu skutočnej škody a ušlého zisku spolu vo výške 1 726 083,80 eura s príslušenstvom, a to pre neunesenie dôkazného bremena v otázke príčinnej súvislosti medzi deklarovaným nesprávnym úradným postupom stavebného úradu (spočívajúcim v prieťahoch v územnom konaní) a uplatnenou škodou. Žalovanej a intervenientovi nepriznal právo na náhradu trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie pri posúdení nároku žalobkyne na náhradu skutočnej škody, ktorú vyčíslila sumou 730 266,22 eura ako zmluvnú pokutu uhradenú obchodnej spoločnosti D.A.W., s.r.o. na základe

zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 05. februára 2007 (pre nezískanie rozhodnutia o umiestnení stavby a neprevedenie pozemkov pod stavbu do 31. augusta 2007), dospel k záveru, že medzi tvrdenou nečinnosťou stavebného úradu a vznikom škody nie je daná priama príčinná súvislosť. Zdôraznil, že žalobkyňa nepreukázala, že ak by stavebný úrad nekonal nečinne, k uplatnenej škode by nedošlo. Za rozhodujúce považoval najmä to, že žalobkyňa sa ako podnikateľ slobodne zmluvne zaviazala na zaplatenie zmluvnej pokuty v dojednávanej, mimoriadne vysokej výške a za presne určených podmienok, a to po začatí územného konania dňa 09. októbra 2006, v čase, keď neboli splnené všetky predpoklady na vydanie kladného rozhodnutia o umiestnení stavby. Súd prvej inštancie poukázal aj na procesný postup žalobkyne v územnom konaní, keď žalobkyňa doplnila svoju žiadosť až 27. júna 2007. Z tohto dôvodu uzavrel, že práve pre správanie žalobkyne, a nie pre prieťahy stavebného úradu, nebolo jej zmluvné plnenie voči spoločnosti D.A.W., s.r.o. splniteľné do 31. augusta 2007, a to ani pri zohľadnení zákonných lehôt v územnom a katastrálnom konaní. Súd prvej inštancie navyše zohľadnil aj negatívne stanovisko mestskej časti k investičnému zámeru žalobkyne zo 16. apríla 2007, ktoré vychádzalo z dôvodov, že zamýšľaná stavba nespĺňa podmienku malo-podlažnej bytovej zástavby v danej lokalite, zasahuje do ochranného pásma existujúceho vedenia veľmi vysokého napätia a dispozičné riešenie stavby nespĺňa podmienky uvedené vo výnimke ZSE. Hoci Hlavné mesto SR Bratislava vydalo záväzné stanovisko, ktorým 16. októbra 2006 vyslovilo súhlas s umiestnením stavby, toto stanovisko bolo viazané viacerými podmienkami a súd z neho nevyvodil záver, že by išlo o podklad, ktorý by stavebný úrad bez ďalšieho determinoval pri rozhodnutí o umiestnení stavby.

1.2. Vo vzťahu k uplatnenému ušlému zisku, ktorý žalobkyňa odvodzovala od rozdielu medzi dohodnutou kúpnu cenou pozemkov s budúcim kupujúcim D.A.W., s.r.o. a cenou, za ktorú pozemky nadobudla dňa 12. júla 2010 (30 mil. Sk), súd prvej inštancie rovnako dospel k záveru, že prieťahy v konaní nepredstavujú bezprostrednú a ničím nerušenú príčinnú súvislosť so vznikom tvrdenej ujmy. Vychádzal pritom z toho, že žalobkyni dňa 14. februára 2008 zanikla povinnosť nadobudnúť pozemky podľa zmluvy o budúcej zmluve uzavretej so spoločnosťou BL Consulting, s.r.o. dňa 09. októbra 2006. Aj v tejto súvislosti súd akcentoval, že uzavretie uvedených zmluvných záväzkov bolo výsledkom slobodného rozhodnutia žalobkyne v rámci jej podnikateľskej činnosti, a to napriek tomu, že žalobkyňa mala vedomosť o štádiu prebiehajúceho stavebného (územného) konania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1, § 256 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 26. septembra 2023 sp. zn. 5Co/270/2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Žalovanej a intervenientovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v dostatočnom rozsahu a prijal správne skutkové zistenia aj právne závery, najmä k otázke príčinnej súvislosti medzi tvrdenou škodou (zmluvná pokuta, márne vynaložené náklady a ušlý zisk) a nesprávnym úradným postupom žalovanej. Za nesporné považoval, že žalobkyňa pri podaní žiadosti o územné rozhodnutie 09. októbra 2006 nepripojila všetky potrebné podklady a žiadosť dopĺňala až do júna 2007, pričom v čase uzavretia zmluvy o budúcej kúpnej zmluve so spoločnosťou D.A.W., s.r.o. dňa 05. februára 2007 žiadosť nebola kompletná. Napriek tomu sa žalobkyňa zaviazala zabezpečiť do 31. augusta 2007 právoplatné územné rozhodnutie a súčasne previesť na budúceho kupujúceho pozemky (ktoré vtedy nevlastnila) aj práva stavebníka. Odvolací súd zároveň vyhodnotil, že žalobkyňa mala vedomosť o negatívnom stanovisku mestskej časti zo 16. apríla 2007, keď naň reagovala doplnením žiadosti a úpravou projektovej dokumentácie.

2.1. Odvolací súd pripomenul, že nesprávny úradný postup stavebného úradu bol preukázaný (nevydanie rozhodnutia v zákonnej lehote po skompletizovaní žiadosti). Pre úspech žaloby však považoval za nevyhnutné aj preukázanie škody a najmä priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a tvrdenou ujmu, pričom dôkazné bremeno znášala žalobkyňa. V tejto súvislosti sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade nebol nesprávny úradný postup rozhodujúcou príčinou zmenšenia majetku žalobkyne. Za priamu, bezprostrednú a neprerušenú príčinu tvrdenej skutočnej škody považoval uzavretie zmluvy, ktorou sa žalobkyňa zaviazala zaplatiť zmluvnú pokutu pre prípad, že do 31. augusta 2007 nedôjde k prevodu pozemkov a k postúpeniu práv z

právoplatného územného rozhodnutia, a následnú úhradu tejto pokuty. Nesprávny úradný postup stavebného úradu preto podľa odvolacieho súdu nemal na zmenšenie majetku žalobkyne priamy vplyv. Odvolací súd súčasne poukázal na judikatórny záver, že verejnoprávne rozhodnutie (územné rozhodnutie) vydávané na základe kogentných noriem nemožno legítimne „premietat“ do súkromnoprávnych záväzkov tým, že sa na jeho vydanie viaže zmluvná pokuta; v tejto súvislosti odkázal na rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 2Cdo/72/2017 a právnu vetu R 137/2014. Námietku žalobkyne, že bez znalosti negatívneho stanoviska mestskej časti nemohla zmluvu s D.A.W., s.r.o. primerane modifikovať, odvolací súd neakceptoval, keďže z jej procesných úkonov v územnom konaní vyplývala vedomosť o tomto stanovisku a jeho dôvodoch. Pokiaľ išlo o „márne náklady“ (napríklad na projektovú dokumentáciu), odvolací súd ich posúdil ako bežné náklady stavebníka, ktoré by vznikli aj pri vydaní rozhodnutia v zákonnej lehote, a preto bez príčinnej súvislosti s tvrdým priesťahom.

2.2. Odvolací súd nezistil priamy kauzálny nexus ani pri ušlom zisku. Uviedol, že zo zmluvy o budúcej kúpnej zmluve ani z následnej korešpondencie s budúcim kupujúcim nevyplýva, že uzavretie kúpnej zmluvy k pozemkom bolo podmienené právoplatným skončením územného konania do 31. augusta 2007. Pokiaľ sa žalobkyňa rozhodla pozemky spoločnosti D.A.W., s.r.o. nepredať, išlo o jej podnikateľské rozhodnutie, osobitne keď ku dňu 31. augusta 2007 nebola ich vlastníkom. Napokon odvolací súd uzavrel, že navrhované doplnenie dokazovania nepovažoval pre rozhodnutie o vecnej opodstatnenosti žaloby za relevantné, a preto aj v tomto kontexte vyhodnotil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako správne. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenia § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP namietala nesprávne použitie analógie skutkového stavu zo strany odvolacieho súdu. Uviedla, že pri preukazovaní príčinnej súvislosti nie je možné formalisticky vychádzať z predchádzajúcej rozhodovacej praxe len odkazom na vybranú právnu vetu bez zhodnotenia, či ide o identický skutkový stav, keďže príčinnú súvislosť treba posudzovať vždy v rámci konkrétnych skutkových okolností veci. Za následok tohto postupu považovala záver odvolacieho súdu o nepreukázaní príčinnej súvislosti. Dovolateľka ďalej uviedla, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je v otázke určenia výšky škody založené na svojvoľnom hodnotení. Poukázala na výkladové pravidlá právnych úkonov a zdôraznila, že už zo systematiky zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 5. februára 2007 vyplývajú dva na seba nadväzujúce a prepojené záväzky, a to záväzok uzatvoriť so spoločnosťou D.A.W., s.r.o. kúpnu zmluvu na pozemky a záväzok previesť na túto spoločnosť práva a povinnosti z právoplatného rozhodnutia o umiestnení stavby. Podľa dovolateľky bez právoplatného územného rozhodnutia nemohla mať spoločnosť D.A.W., s.r.o. záujem o kúpu pozemkov a uzatvorenie príslušnej kúpnej zmluvy, preto považovala odôvodnenie napadnutého rozhodnutia v tejto časti za svojvoľné. Dovolateľka zároveň vytkla nižším súdom, že sa v odôvodneniach nezaoberali otázkou vzniku škody a jej výšky, že z rozhodnutí nie je zrejmé, ktoré skutočnosti považovali za preukázané a ktoré za sporné, a že odvolací súd posudzoval uplatnený nárok na náhradu škody len v časti týkajúcej sa ušlého zisku bez zohľadnenia toho, že si uplatnila aj nárok na náhradu skutočnej škody. Namietala tiež, že napadnuté rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené aj vo vzťahu k príčinnej súvislosti, keďže z jeho obsahu nie je možné vyčítať, ktorý aspekt bol pre rozhodnutie odvolacieho súdu významný.

3.1. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolateľka namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri právnom posúdení otázky preukázania príčinnej súvislosti. Uviedla, že nebyť protiprávneho konania intervenienta (jeho nečinnosti), mohlo byť s pravdepodobnosťou blížiacou sa istote vydané kladné územné rozhodnutie, keďže splnila podmienky vyžadované stavebným zákonom podľa § 35 a § 37, v územnom konaní bola plne súčinná a na jej strane neexistovala okolnosť, ktorá by bránila vydaniu kladného rozhodnutia o umiestnení stavby. Odkázala na právnu teóriu a súdnu prax, podľa ktorej zodpovednosť prichádza do úvahy aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie alebo nesprávny úradný postup nie je jedinou príčinou, avšak je jednou z príčin, ktoré sa na nepriaznivom následku podstatne podieľali. Odklon od praxe dovolateľka videla najmä v tom, že nižšie súdy nerešpektovali možnosť reťazenia na seba nadväzujúcich príčin, pričom nečinnosť intervenienta

mala byť jednou z hlavných príčin vzniku škody. Uzavrela, že nečinnosťou intervenienta došlo k nevydaniu územného rozhodnutia, v dôsledku čoho si nemohla splniť záväzok podľa zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 05. februára 2007 a bola povinná zaplatiť spoločnosti D.A.W., s.r.o. zmluvnú pokutu.

3.2. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľka nastolila dve právne otázky: (i) „Môže príslušný súd pri posudzovaní existencie a/alebo preukázania príčinnej súvislosti aplikovať analógiu prechádzajúcej súdnej praxe v prípade, ak sa jedná o dva odlišné skutkové stavy?"; (ii) „Predstavuje absolútna nečinnosť správneho orgánu (existenciu ktorej konštatoval v právoplatnom rozsudku príslušný správny súd) spočívajúca v neuskutočení žiadneho úkonu (nevydaním rozhodnutia, ktoré by bolo možné vydať v prípade, ak by nebol správny orgán nečinný a vydanie ktorého z objektívnych dôvodov následne nebolo možné) v konaní vedenom príslušným správnym orgánom podľa ustanovení Stavebného zákona, tzv. udalosť predstavujúcu príčinnú súvislosť pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú poškodenému (účastníkovi konania - stavebníkovi) v prípade, ak nevydanie rozhodnutia v dôsledku absolútnej nečinnosti správneho orgánu založilo existenciu úbytku v majetkovej sfére poškodeného (účastníka konania - stavebníka)?" V tejto súvislosti dovolateľka poukázala na to, že odvolací súd založil svoje rozhodnutie aj na právnej vete uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/16/2012, uverejneného v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod č. R 137/2014. Uviedla, že v prejednávanej veci bol na rozdiel od skutkového stavu R 137/2014 záväzok previesť práva a povinnosti z vydaného územného rozhodnutia zabezpečený zmluvnou pokutou ako samostatný záväzok časovo naviazaný na uzatvorenie kúpnej zmluvy so spoločnosťou D.A.W., s.r.o., pričom oba záväzky boli ohrozené dátumom 31. augusta 2007, a preto bol skutkový stav podľa nej vo významnej miere odlišný. Zároveň uviedla, že na posudzovanú vec nie je aplikovateľné ani rozhodnutie sp. zn. 2Cdo/72/2017, na ktoré odvolací súd poukázal, keďže zmluvná pokuta podľa nej nezabezpečovala samotné vydanie alebo nevydanie územného rozhodnutia, ale to, či v prípade vydania takého rozhodnutia budú príslušné práva a povinnosti postúpené zo strany žalobkyne na spoločnosť D.A.W., s.r.o. Vzhľadom na uvedené navrhol, aby dovolací súd rozhodnutia nižších súdov zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že súdy sa neodchýlili od ustálenej rozhodovacej praxe a náležite sa vysporiadali s tvrdeným vzťahom príčiny a následku. V prejednávanej veci nenastala priama príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Nesprávny úradný postup nebol podstatnou skutočnosťou, bez ktorej by následok v podobe škody nenastal; skutočnosťou, ktorá mala rozhodujúci vplyv na vznik tvrdenej škody na strane žalobkyne, bol jej záväzok vzniknutý na základe prejavu jej slobodnej vôle a zmluvnej slobody. Pokiaľ išlo o uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, mala za to, že skutkový stav v rozhodnutiach R 137/2014 a 2Cdo/72/2017 je v rozmedzí, v akom ho aplikoval odvolací súd, zhodný s prejednávaným prípadom. Z obsahu napadnutých rozhodnutí vyplýva, že otázkou naplnenia predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa konajúce súdy náležite zaoberali. Rovnako, nižšie súdy dali žalobkyni odpoveď na podstatnú otázku riešenú v prejednávanej veci, a síce, či jej vznikol nárok na náhradu škody v intenciách zákona č. 514/2003 Z. z. Doplnila, že posudzovanie výšky uplatňovanej škody sa stalo irelevantným v dôsledku absencie preukázania inej z kumulatívne stanovených podmienok. Žiadala podané dovolanie odmietnuť, príp. ho v zmysle § 448 CSP zamietnuť.

5. Intervenient vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že zodpovedanie oboch právnych otázok je pre rozhodnutie nepodstatné. Pri prvej otázke sú skutkové okolnosti vyplývajúce z „analogického rozhodnutia" R 137/2014 typovo podobné (ak nie rovnaké) ako skutkové okolnosti v prejednávanej veci. Z uvedeného dôvodu považoval analógiu použitú odvolacím súdom za prípustnú. V prípade druhej právnej otázky uviedol, že rozhodujúcou skutočnosťou, v dôsledku ktorej došlo k zmenšeniu majetku žalobkyne, bolo jej dobrovoľné -rozhodnutie zatvorenie zmluvy, ktorou sa zaviazala na zaplatenie zmluvnej pokuty, a nie deklarovaná nečinnosť stavebného úradu.

6. Dovolací súd z výpisu z obchodného registra, vedeného Mestským súdom Bratislava III, oddiel Sro, vložka číslo 38716/B, zistil, že pôvodná žalobkyňa BL Development, s.r.o., Bratislava, Šoltésovej 14, IČO: 35969784 zanikla dňom 01. septembra 2025 v dôsledku zlúčenia so spoločnosťou BL Telecom

collection, s.r.o., Bratislava, Strážnická 8141/5, IČO: 47150513. Išlo o prípad univerzálnej sukcesie, keď všetky práva a povinnosti zanikajúcej spoločnosti prešli na nástupnícku spoločnosť. Na základe uvedenej skutočnosti, ktorá nastala v priebehu dovolacieho konania, dovolací súd v zmysle § 64 CSP rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala (i) nedostatočné odôvodnenie napadnutých rozhodnutí, (ii) svojvoľné hodnotenie dôkazov v otázke určenia výšky škody a (iii) nesprávne použitie analógie skutkového stavu zo strany odvolacieho súdu.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď dovolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil

vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

15. V posudzovanej veci dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie dospel k záveru, že rozhodnutia oboch nižších súdov nevykazujú znaky arbitrárnosti ani nepreskúmateľnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Rekapitulácia skutkových zistení a právne posúdenie spĺňajú zákonné požiadavky na odôvodnenie rozhodnutí (§ 220 a § 393 CSP) a z ich obsahu je zjavné, z akých skutkových a právnych dôvodov bola žaloba zamietnutá. Odvolací súd sa nielen formálne stotožnil so závermi súdu prvej inštancie v intenciách § 387 ods. 2 CSP, ale aj vecne reagoval na rozhodujúce odvolacie námietky žalobkyne, najmä v časti týkajúcej sa nepreukázania príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a uplatnenými položkami škody (zmluvná pokuta ako skutočná škoda, dovolateľkou tvrdené márne náklady a ušlý zisk), vrátane jej argumentácie o prepojení zmluvných záväzkov podľa zmluvy o budúcej kúpnej zmluve z 5. februára 2007.

15.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku vyložil, z akých skutkových okolností vychádzal pri posúdení uplatneného nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a aké zákonné predpoklady zodpovednosti štátu považoval za rozhodujúce. Vychádzal z toho, že existencia nesprávneho úradného postupu bola v konaní preukázaná (a bol viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vyjadreným v zrušujúcom uznesení z 28. novembra 2014 č. k. 5Co/521/2013-352). Súčasne však objasnil, že pre úspech žaloby sa vyžaduje kumulatívne splnenie aj ďalších podmienok, najmä vznik škody a príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Súd prvej inštancie sa riadne zaoberal tým, v čom žalobkyňa škodu konkretizuje (zmluvná pokuta ako skutočná škoda, prípadne aj márne vynaložené náklady, a ušlý zisk), a vyložil, prečo považoval za nepreukázaný kauzálny nexus. Opísal rozhodujúce skutkové okolnosti, z ktorých vyvodil záver, že žalobkyňa uzavrela zmluvu o budúcej kúpnej zmluve so spoločnosťou D.A.W., s.r.o. dňa 05. februára 2007 v čase, keď ešte neboli splnené všetky predpoklady pre vydanie územného rozhodnutia, pričom podklady k územnému konaniu dopĺňala až do júna 2007. Zároveň poukázal na časovú väzbu dojednaného termínu 31. augusta 2007 a na to, že pri zohľadnení nevyhnutných lehôt územného a katastrálneho konania nebolo reálne splniť celý zmluvne dojednaný sled úkonov. Z týchto skutkových zistení vyvodil, že tvrdený majetkový úbytok nemal priamu a bezprostrednú príčinu v nesprávnom úradnom postupe, ale v zmluvnom nastavení rizika a v následných dispozíciách žalobkyne v rámci jej podnikateľskej činnosti. V nadväznosti na to sa osobitne vysporiadal aj s tvrdeným ušlým ziskom a uviedol, že k nemu malo dôjsť následkom rozhodnutia žalobkyne uzavrieť v roku 2010 kúpnu zmluvu na pozemky, hoci jej povinnosť podľa zmluvy o budúcej zmluve mala zaniknúť už v roku 2008.

15.2. Odvolací súd sa so závermi súdu prvej inštancie stotožnil a svoje potvrdenie rozsudku oprel o konkrétne dôvody. Vyslovil, že žalobkyňa už pri podaní návrhu na začatie územného konania dňa 09. októbra 2006 nepripojila všetky potrebné stanoviská a žiadosť dopĺňala až do júna 2007, teda v čase uzavretia zmluvy so spoločnosťou D.A.W., s.r.o. žiadosť nebola kompletná. Z toho odvolací súd vyvodil, že rozhodnutie nemohlo byť vydané v základnej lehote a že žalobkyňa napriek tomu prevzala záväzok zabezpečiť do 31. augusta 2007 právoplatné územné rozhodnutie a súčasne previesť pozemky a postúpiť práva stavebníka. Odvolací súd rovnako vyhodnotil námietku o nevedomosti žalobkyne o negatívnom stanovisku mestskej časti ako nedôvodnú, keď poukázal na jej vlastné procesné úkony (reakciu v doplnení žiadosti a úpravu projektovej dokumentácie).

15.3. Pokiaľ dovolateľka namietala, že nižšie súdy sa nezaoberali vznikom škody a jej výškou a že mali mať najprv vyriešený nesprávny úradný postup a vznik škody a až následne príčinnú súvislosť, dovolací súd uvádza, že zákonné predpoklady zodpovednosti štátu sú síce kumulatívne, avšak z hľadiska preskúmateľnosti nie je rozhodujúce „poradie“ úvah, ale to, či súd zrozumiteľne vyloží, ktorý predpoklad považuje za splnený a ktorý za nesplnený, a prečo je tento záver určujúci pre výsledok sporu. V prejednávanej veci bola existencia nesprávneho úradného postupu východiskovo ustálená a jadrom sporu

bola otázka kauzálneho nexu; nižšie súdy pritom nároky dovolateľky jasne identifikovali (zmluvná pokuta ako skutočná škoda, dovolateľkou tvrdené márne náklady a ušlý zisk) a presvedčivo vysvetlili, prečo pri každej z týchto položiek nevideli priamy, bezprostredný a neprerušovaný vzťah príčiny a následku s prietiahmi v územnom konaní. Ak za takého skutkového a procesného stavu založili zamietnutie žaloby na absencii príčinnej súvislosti, nejde o opomenutie otázky škody, ale o racionálny postup, pretože bez preukázania kauzálneho nexu nemôže zodpovednosť vzniknúť ani pri prípadnom detailnejšom rozbere výšky tvrdenej ujmy.

15.4. So zreteľom na uvedené možno konštatovať, že nižšie súdy sa podstatnými námietkami žalobkyne zaoberali, svoje úvahy vyjadrili dostatočne konkrétne a z odôvodnení je zistiteľné, z akých skutkových a právnych dôvodov žalobu zamietli. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje zrozumiteľné a preskúmateľné dôvody, z ktorých je zrejmé, akými úvahami sa odvolací súd riadil pri posúdení jednotlivých odvolacích námietok žalobkyne. V spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie, na ktoré v podstatných bodoch nadviazal, tvorí rozhodnutie odvolacieho súdu ucelený, zrozumiteľný a vnútorne konzistentný celok, ktorý spĺňa zákonné požiadavky kladené na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa jej predstáv. Samotná skutočnosť, že dovolateľka so skutkovými a právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasí a nestotožňuje sa s nimi, nemôže sama osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Dovolací súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Neostáva preto nič iné, než konštatovať, že v prejednávanej veci boli z tohto pohľadu nižšími súdmi splnené ústavnoprávne nároky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

17. Dovolateľka ďalej rozporovala svojvoľné hodnotenie dôkazov v otázke určenia výšky škody. Dovolací súd k tomu uvádza, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

17.1. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý

proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd po dôkladnom preštudovaní spisového materiálu takúto vadu v posudzovanom spore nezistil.

17.2. Naopak, z odôvodnení nižších súdov vyplýva, že otázkou zmluvného nastavenia záväzkov podľa zmluvy z 05. februára 2007 a jej významom pre posúdenie uplatnenej škody sa zaoberali vecne a svoje závery opreli o konkrétne skutkové okolnosti (čas uzavretia zmluvy pri nekompletnosti podkladov v územnom konaní, zmluvne prevzatý termín 31. augusta 2007, následnú úhradu zmluvnej pokuty a ďalšie dispozície žalobkyne). Ich hodnotenie preto nevykazuje znaky svojvôle, ale predstavuje výsledok uplatnenia zásady voľného hodnotenia dôkazov a právneho posúdenia veci v nadväznosti na zistený skutkový stav.

17.3. Dovolací súd pripomína, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Zároveň je potrebné uviesť, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97). Námietky žalobkyne v tomto smere preto dovolací súd považoval z hľadiska prípustnosti aj dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP za neopodstatnené.

18. Dovolateľka vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP namietala aj „nesprávne použitie analógie skutkového stavu“ zo strany odvolacieho súdu; táto námietka však nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže smeruje predovšetkým proti spôsobu právnej argumentácie a právnym záverom odvolacieho súdu, a nie proti takému procesnému postupu, ktorým by sa dovolateľke znemožnila realizácia jej procesných práv v intenzite predstavujúcej porušenie práva na spravodlivý proces. Dovolací súd zdôrazňuje, že v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP možno posudzovať len také procesné pochybenia súdov, ktoré strane sporu znemožnili realizáciu jej procesných práv v miere predstavujúcej porušenie práva na spravodlivý proces. Samotná polemika dovolateľky s tým, ako odvolací súd subsumoval zistené skutkové okolnosti pod právne kritériá a aké judikátorne východiská pri tom použil, spravidla predstavuje nesúhlas s právnym posúdením veci, procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá (porov. R 24/2017). To však neznamená, že by úvahy odvolacieho súdu pri práci s judikatúrou mohli byť ľubovoľné alebo čisto formálne. V každom prípade sa vyžaduje, aby súd zrozumiteľne vysvetlil, aký význam má ním citovaná rozhodovacia prax pre riešený problém a aby jeho rozhodnutie stálo na vlastnom posúdení konkrétnych skutkových okolností veci. V posudzovanom prípade odvolací súd takto postupoval: svoj záver nepostavil na samotnej „analógii“ ako autonómnej otázke, ale na vyhodnotení konkrétneho kauzálneho sledu a na závere o nepreukázaní priamej príčinnej súvislosti; odkazy na rozhodovaciu prax použil iba ako podporný argument, ktorý tento záver dokrešľuje.

18.1. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje aj na úvahy uvedené v ďalšej časti pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, z ktorých vyplýva, že odvolací súd neriešil „prípustnosť analógie“ ako samostatnú právnu otázku, ale vyhodnocoval konkrétny kauzálny sled veci; odkazy na judikatúru použil len ako podporný argument k záveru o nepreukázaní priamej príčinnej súvislosti. Ani z tohto pohľadu preto nemožno v namietaných okolnostiach identifikovať taký kvalifikovaný procesný deficit. Z týchto dôvodov dovolací súd uzatvára, že namietané „nesprávne použitie analógie skutkového stavu“ v daných súvislostiach nepredstavuje kvalifikovanú procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Výhrady dovolateľky k tomu, ako odvolací súd pracoval s rozhodovacou praxou, sú relevantné len v rámci polemiky s právnym posúdením veci, a preto samy osebe prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nezakladajú.

19. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalobkyňa neopodstatnene namieta,

že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces [§ 420 písm. f) CSP].

20. Dovolateľka ďalej vyvodzuje prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pričom namietala nesprávne právne posúdenie otázky preukázania príčinnej súvislosti.

21. Právnou otázkou v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je taká právna otázka, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Takýto odklon predpokladá, že otázka už bola opakovane a konzistentne riešená v rozhodnutiach najvyššieho súdu, a odvolací súd v posudzovanej veci zvolil odlišné riešenie právneho problému pri skutkovo porovnateľnom základe (porovnaj R 83/2018).

22. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu je vytváraná najvyššími súdnymi autoritami, ktorú vyjadrujú predovšetkým rozhodnutia a stanoviská najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Rozhodovanie v súlade s ustálenou súdnou praxou je naplnením spravodlivého procesu, princípu rovnosti, právnej istoty a legitímneho očakávania strán (čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 3 základných princípov CSP). Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané nepublikované rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a 6Cdo/129/2017).

23. Dovolací súd je pritom viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie dovolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne a pri posúdení prípustnosti dovolania môže dovolací súd zohľadňovať aj svoje stanoviská a rozhodnutia, ktoré dovolateľ neoznačil (sp. zn. I. ÚS 51/2020).

24. Predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom je kumulatívne splnenie viacerých podmienok, medzi ktoré patrí aj existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním orgánu verejnej moci a vznikom škody. O príčinnú súvislosť ide vtedy, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu, teda ak sú protiprávne konanie a škoda vo vzájomnom pomere príčiny a následku. Príčinná súvislosť je daná len vtedy, ak by škoda pri absencii protiprávneho konania nevznikla, pričom musí ísť o príčinu priamu, bezprostrednú a neprerušenú, nie iba sprostredkovanú. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť štátu za škodu nenastáva. Zároveň platí, že protiprávne konanie nemusí byť príčinou jedinou, postačuje však, ak ide o jednu z príčin, ktorá sa na nepriaznivom následku podstatne podieľala (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2011, sp. zn. 5Cdo/24/2011).

24.1. V právnej teórii a ustálenej judikatúre sa príčinná súvislosť označuje ako priama väzba javov, v rámci ktorej jeden jav vyvoláva druhý. Rozhodujúca nie je len časová následnosť, ale najmä vecná súvislosť príčiny a následku, pričom časové hľadisko môže vecnú súvislosť len podporiť. Pri posudzovaní kauzálneho nexusu treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá skutočnosť ju v konkrétnom prípade vyvolala. V postupnom slede javov je síce každá príčina niečím vyvolaná a každý následok sa môže stať príčinou ďalšieho javu, zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je priamosť pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný a neprerušený, nestačí, ak je iba sprostredkovaný (porov. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2010, sp. zn. 5Cdo/126/2009, a tiež R 21/1992).

24.2. Príčinná súvislosť musí byť nielen tvrdená, ale aj bezpečne preukázaná, pričom bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno v tomto smere zaťažuje poškodeného. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je v zásade otázkou skutkovou a môže byť riešená len v

konkrétnych súvislostiach. Právnym posúdením je vymedzenie, medzi akou ujmom ako následkom a akou skutočnosťou ako príčinou sa má príčinná súvislosť zisťovať, a následné zhodnotenie, či v zistených okolnostiach ide o kauzálny nexus právne relevantný. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti má zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda, za ktorú je požadovaná náhrada, pretože príčinná súvislosť sa zisťuje práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného a konkrétnym konaním škodcu, s ktorým zákon spája zodpovednosť za škodu. Ak príčinou škody je iná skutočnosť, napríklad vlastné zmluvné konanie poškodeného, zodpovednosť za škodu nenastáva (porov. aj sp. zn. 2Cdo/72/2017).

24.3. Z týchto východísk vyplýva, že medzi škodou vzniknutou zaplatením zmluvnej pokuty dojednanej v súkromnoprávnom vzťahu pre prípad nedodržania zmluvne určeného termínu, ktorý je viazaný na výsledok verejnoprávneho konania, a nevydaním rozhodnutia stavebného úradu v zákonnej lehote nemusí byť daná príčinná súvislosť, ak nevydanie rozhodnutia nie je priamou a bezprostrednou príčinou vzniku majetkovej ujmy. Pri takomto type uplatneného nároku je potrebné skúmať príčinnú súvislosť práve vo vzťahu medzi konkrétnym nesprávnym úradným postupom a konkrétnou škodou spočívajúcou v zaplatení zmluvnej pokuty, a posúdiť, či tento nesprávny úradný postup priamo vyvolal vznik tejto škody. V judikatúre dovolacieho súdu bolo vyslovené, že ak žalobca za majetkovú ujmu označil zaplatenie zmluvnej pokuty a za príčinu tejto ujmy považoval nevydanie rozhodnutia stavebným úradom v zákonom ustanovenej lehote, potom je rozhodujúce, či uvedené nevydanie rozhodnutia malo priamo a bezprostredne za následok vznik škody spočívajúcej v zaplatení zmluvnej pokuty. Ak takýto priamy kauzálny nexus nie je preukázaný, zodpovednosť štátu za škodu nie je daná (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. októbra 2013, sp. zn. 6MCdo/16/2012, uverejnené pod č. R 137/2014).

25. Vychádzajúc z uvedených východísk dovolací súd uvádza, že v posudzovanej veci bolo potrebné skúmať príčinnú súvislosť medzi tvrdeným nesprávnym úradným postupom stavebného úradu, spočívajúcim v nevydaní rozhodnutia o umiestnení stavby v zákonom predpokladanej lehote, a konkrétnymi položkami škody, ktoré žalobkyňa uplatnila. Išlo najmä o škodu vyjadrovanú zaplatením zmluvnej pokuty podľa zmluvy o budúcej kúpnej zmluve zo dňa 05. februára 2007 a o ušlý zisk odvodzovaný z rozdielu medzi očakávaným výnosom z predaja pozemkov spoločnosti D.A.W., s.r.o. a cenou, za ktorú žalobkyňa s pozemkami následne naložila.

25.1. Nižšie súdy vychádzali zo skutkových zistení, ktoré neboli medzi stranami sporné, že žalobkyňa v čase začatia územného konania (09. októbra 2006) nepodala úplnú žiadosť a potrebné stanoviská a podklady dopĺňala postupne až do júna 2007. Napriek tomuto stavu uzavrela už 05. februára 2007 so spoločnosťou D.A.W., s.r.o. zmluvu o budúcej kúpnej zmluve a prevzala na seba záväzok zabezpečiť najneskôr do 31. augusta 2007 nielen právoplatné územné rozhodnutie, ale aj prevod pozemkov a postúpenie práv a povinností z územného rozhodnutia. Nesplnenie tohto záväzku si zmluvne sankcionovala dojednaním zmluvnej pokuty, ktorú následne uhradila.

25.2. Na takto ustálenom skutkovom základe nižšie súdy dôvodne uzavreli, že bezprostrednou príčinou majetkového úbytku spočívajúceho v zaplatení zmluvnej pokuty nebolo samotné nedodržanie zákonnej lehoty stavebným úradom, ale autonómne zmluvné konanie žalobkyne, ktorá sa v konkrétne určenom termíne a za konkrétne dojednaných sankčných podmienok zaviazala splniť komplex povinností viazaných na výsledok verejnoprávneho konania, a následne zmluvnú sankciu splnila. Kauzálny sled medzi tvrdeným nesprávnym úradným postupom a majetkovým úbytkom bol preto v rozhodujúcich súvislostiach prerušený zmluvnou dispozíciou žalobkyne a realizáciou zmluvnej pokuty. Tento právny záver korešponduje s podkladmi vyjadrenými aj v rozhodnutí uverejnenom pod č. R 137/2014, podľa ktorého zaplatenie zmluvnej pokuty dojednanej pre prípad nedodržania termínu viazaného na výsledok verejnoprávneho konania spravidla nepredstavuje škodu, ktorej priamou príčinou je nevydanie rozhodnutia stavebného úradu v zákonnej lehote, pokiaľ medzi týmito javmi absentuje bezprostredný kauzálny nexus.

25.3. Správnosť uvedeného právneho posúdenia nižšie súdy podopreli aj úvahou, že žalobkyňa nepreukázala, že aj pri riadnom postupe stavebného úradu by k uhradeniu zmluvnej pokuty nedošlo, ani

že by za okolností posudzovaného prípadu bolo reálne splniteľné zabezpečiť do 31. augusta 2007 celý zmluvne prevzatý komplex povinností. V tejto súvislosti súdy primerane poukázali na časové súvislosti dopĺňania žiadosti až do júna 2007 a na objektívne lehoty územného a katastrálneho konania, čím vysvetlili, prečo nemožno vyvodiť, že absentujúci úkon stavebného úradu v zákonnej lehote bol rozhodujúcou, resp. podstatnou príčinou vzniku majetkového úbytku.

25.4. Rovnako pri uplatnenom ušlom zisku nižšie súdy zrozumiteľne vysvetlili, že tvrdený nepriaznivý následok nebol priamym dôsledkom nesprávneho úradného postupu, ale výsledkom následných majetkových dispozícií žalobkyne v rámci jej podnikateľskej činnosti, vrátane rozhodnutia naložiť s pozemkami spôsobom a za cenu, ktorú si sama dohodla. Zároveň poukázali na právne a časové súvislosti záväzkových vzťahov žalobkyne v reťazci nadobudnutia pozemkov, z ktorých vyvodili, že medzi tvrdeným nesprávnym úradným postupom a ušlým ziskom nebola preukázaná priama, bezprostredná a ničím neprerušená príčinná súvislosť.

25.5. Dovolací súd uzatvára, že záver nižších súdov o nepreukázaní príčinnej súvislosti nepredstavuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale je výrazom jej aplikácie na konkrétne skutkové okolnosti posudzovaného prípadu. Nižšie súdy vychádzali z toho, že príčinná súvislosť musí byť bezpečne preukázaná a že zodpovednosť štátu nemožno vyvodzovať zo sprostredkovaných a zmluvnými dispozíciami poškodeného prerušovaných kauzálnych reťazcov. Ich právne posúdenie je preto vecne udržateľné a zodpovedá zákonným aj judikatórnym východiskám.

26. Žalobkyňa prípustnosť dovolania vyvodzovala aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP a v tejto súvislosti nastolila dve právne otázky: (i) „Môže príslušný súd pri posudzovaní existencie a/alebo preukázania príčinnej súvislosti aplikovať analógiu prechádzajúcej súdnej praxe v prípade, ak sa jedná o dva odlišné skutkové stavy?"; (ii) „Predstavuje absolútna nečinnosť správneho orgánu (existenciu ktorej konštatoval v právoplatnom rozsudku príslušný správny súd) spočívajúca v neuskutočení žiadneho úkonu (nevydaním rozhodnutia, ktoré by bolo možné vydať v prípade, ak by nebol správny orgán nečinný a vydanie ktorého z objektívnych dôvodov následne nebolo možné) v konaní vedenom príslušným správnym orgánom podľa ustanovení Stavebného zákona, tzv. udalosť predstavujúcu príčinnú súvislosť pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú poškodenému (účastníkovi konania -stavebníkovi) v prípade, ak nevydanie rozhodnutia v dôsledku absolútnej nečinnosti správneho orgánu založilo existenciu úbytku v majetkovej sfére poškodeného (účastníka konania - stavebníka)?".

27. Dovolací súd pripomína, že dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

28. Pokiaľ ide o prvú z dovolaateľkou položených otázok, dovolací súd uvádza, že odvolací súd v prejednávanej veci neriešil „prípustnosť" či „nepripustnosť" použitia analógie skutkového stavu pri aplikácii predchádzajúcej judikatúry ako samostatnú (autonómnou) právnu otázku. Napadnuté rozhodnutie nestojí na závere, že by analógia bola vylúčená alebo naopak prípustná „per se", ale na vyhodnotení konkrétneho kauzálného sledu v tejto veci, teda na tom, že medzi nesprávnym úradným postupom (nevydaním rozhodnutia v zákonnej lehote) a tvrdenou škodou nie je priamy, bezprostredný a neprerušovaný vzťah príčiny a následku. Odkazy na rozhodovaciu prax (vrátane R 137/2014 a sp. zn. 2Cdo/72/2017) odvolací súd použil ako podpornú argumentáciu k už prijatému záveru o absencii priamej príčinnej súvislosti, nie ako nosný dôvod založený na riešení otázky „analógie" ako takej.

28.1. Zároveň dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že mechanizmus použitia predchádzajúcej judikatúry pri riešení právnych otázok sa v systéme rozhodovania všeobecných súdov nevyčerpáva len prípadmi skutkovo úplnej identity. Požiadavka „identického skutkového stavu“ by viedla k popretiu samotnej funkcie judikatúry ako nástroja zjednocovania a racionalizácie rozhodovania, pretože v reálnych sporoch sa skutkové okolnosti takmer nikdy neopakujú v absolútne totožnej konfigurácii. Ustálená rozhodovacia prax sa preto uplatňuje typovo, t. j. na skutkové situácie porovnateľné v právne významných znakoch, pričom posúdenie miery tejto porovnateľnosti je imanentnou súčasťou právneho uvažovania súdu. Inými slovami, „analógia“ v tomto zmysle nie je mimoriadnym alebo apriórne podozrivým postupom, ale prirodzeným prejavom požiadavky právnej istoty a rovnosti v rozhodovaní, pokiaľ súd zachová väzbu na konkrétne skutkové zistenia a nevymení individuálne posúdenie veci za čisto formálny odkaz.

28.2. Dovolací súd preto zdôrazňuje, že dovolateľkou formulovaná otázka, postavená na dichotómii „identický“ verzus „odlišný“ skutkový stav, nereflektuje spôsob, akým judikatúra v aplikačnej praxi štandardne funguje. Rozhodujúce nie je, či je skutkový stav „odlišný“ v každom detaile, ale či je porovnateľný v právne relevantných parametroch, ktoré sú nosné pre riešenie právnu otázku. V posudzovanej veci však, opätovne, odvolací súd nepostavil svoje rozhodnutie na riešení tejto metodologickej otázky, ale na vlastnej, konkrétnej úvahe o kauzalite vychádzajúcej z osobitostí veci (čas uzavretia zmluvy so sankciou, stav územného konania a nekompletnosť podkladov, zmluvne prevzatý termín a následná úhrada zmluvnej pokuty).

28.3. Z uvedeného vyplýva, že prvá dovolateľkou nastolená otázka v kontexte § 421 ods. 1 písm. b) CSP nemá povahu právnej otázky, na ktorej by napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo. Jej zodpovedanie dovolacím súdom by sa nemohlo premietnuť do zmeny výsledku sporu, keďže nosným dôvodom rozhodnutia odvolacieho súdu je nepreukázanie priamej príčinnej súvislosti v konkrétnych skutkových okolnostiach veci, nie riešenie všeobecnej „pripustnosti“ analógie judikatúry. Je pritom potrebné zdôrazniť, že cieľom civilného sporového konania (aj pred dovolacím súdom) je poskytnúť reálnu ochranu právam, nie riešiť teoretické či hypotetické otázky, ktorých výsledok sa nijako nepremietne do právnej sféry procesných strán. Predložená dovolacia argumentácia tak nepredstavuje vymedzenie kardinálnej právnej otázky spôsobom predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

29. Pokiaľ ide o druhú dovolateľkou položenú otázku, dovolací súd uvádza, že ani táto otázka nespĺňa kritériá § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu na jej vyriešení nespočíva a zároveň je postavená na skutkových premisách, ktoré neboli v prejednávanej veci ustálené spôsobom, z ktorého dovolateľka vychádza.

29.1. Dovolaťka svoju otázku formuluje na predpoklade „absolútnej nečinnosti“ správneho orgánu, t. j. stavu, keď správny orgán v konaní „neuskutočnil žiadny úkon“, a zároveň tvrdí, že existencia takej nečinnosti bola „konštatovaná v právoplatnom rozsudku príslušného správneho súdu“. Z odôvodnení nižších súdov však nevyplýva, že by skutkový základ prejednávanej veci bol postavený na závere o „absolútnej nečinnosti“ v dovolateľkou prezentovanom zmysle, ani na tom, že by správny súd právoplatným rozsudkom konštatoval nečinnosť správneho orgánu tak, ako ju dovolateľka premieta do formulácie právnej otázky. Naopak, nižšie súdy vychádzali z toho, že nesprávny úradný postup spočíval v nevydaní rozhodnutia v zákonom predpokladanej lehote po skompletizovaní podkladov, a tento predpoklad posudzovali v režime zákona č. 514/2003 Z. z.; nevychádzali z kvalifikácie skutkového stavu ako „absolútnej nečinnosti“ konštatovanej správnym súdom.

29.2. Podstatné je, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo založené na závere o nepreukázaní priameho, bezprostredného a neprerušeného kauzálneho nexu medzi nesprávnym úradným postupom a uplatnenými položkami škody. Odvolací súd tento záver vyvodil z konkrétnych skutkových okolností veci (nekompletnosť podkladov pri začatí územného konania, dopĺňanie žiadosti až do júna 2007, uzavretie zmluvy so sankciou už 05. februára 2007, zmluvne prevzatý termín 31. augusta 2007 a následné plnenie zmluvnej pokuty), a nie z posúdenia, či ide o „absolútnu nečinnosť“ a či takáto

nečinnosť „predstavuje udalosť“ zakladajúcu príčinnú súvislosť v abstraktnej rovine.

29.3. Dovolateľkou nastolená otázka preto v tejto veci stojí mimo rozhodujúcej argumentačnej línie odvolacieho súdu a jej zodpovedanie by nemohlo viesť k zmene výsledku sporu. Navyše, otázka je formulovaná v hypotetickej rovine a predpokladá splnenie skutkových okolností (absolútna nečinnosť, jej konštatovanie správnym súdom, existencia rozhodnutia, ktoré „bolo možné vydať“, avšak „z objektívnych dôvodov následne nebolo možné“), ktoré neboli v prejednávanej veci v takomto rozsahu a kvalite preukázané a ani nepredstavujú skutkový základ, z ktorého vychádzali nižšie súdy. Dovolací súd pritom pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP nemôže vychádzať z alternatívneho skutkového stavu konštruovaného dovolateľkou, ktorý sa nekryje so skutkovými závermi odvolacieho súdu.

29.4. Z uvedených dôvodov ani druhá dovolateľkou nastolená otázka nemá povahu právnej otázky, na ktorej by napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo, a jej riešenie by malo v danom prípade iba akademický charakter bez reálneho vplyvu na rozhodnutie vo veci samej. Predložená dovolacia argumentácia tak ani v tejto časti nepredstavuje vymedzenie kardinálnej právnej otázky spôsobom predpokladaným v § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

30. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobkyne v časti, v ktorej namietala vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP a nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietala nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až 435 CSP.

31. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.